

**PASAULINIS PARLAMENTINIS KONGRESAS
„PASAULIO ATEITIS“
2023 m. gegužės 12–13 d., Vilnius**

1 paralelinė sesija.

ATEITIES IŽVALGOS: NUMATOMOSIOS VALDYSENOS PRAKTINIAI ĮRANKIAI

Čilės Respublikos Senato Ateities iššūkių, mokslo, technologijų, inovacijų ir žinių komiteto pirmininko.

Francisco CHAHUÁN kalba

Ar kada nors įsivaizdavote, kad mūsų šalyje būtų gaminami palydovai? Ar žinote, kas yra neuropeptidai? Ekologiška gamyba ar žaliasis vandenilis?

Nuo 2011 m. iš Senato narių sudarytas Ateities komitetas, kuriam patarinėja garbingos mokslo ir universitetų organizacijos, skatina šalies ateičiai skirtų įstatymų ir strateginių projektų rengimą. Nuo 2022 m. Komitetui vadovauja senatorius Francisco Chahuán, o jo nariai yra senatoriai: Ximena Rincón, Ximena Órdenes, Kenneth Pugh ir Luciano Cruz-Coke.

2022 m. Komitetas svarstė tokius svarbius projektus kaip genomo apsauga, projektą, draudžiantį klonavimą ir reglamentuojantį genomo redagavimą, taip pat projektą, skatinantį mokslinius ir technologinius tyrimus šalyje. Komitetas subūrė daugiau kaip 15 darbo grupių, kurios siekia pažangos nacionalinės politikos srityje, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto, ekologiškos gamybos, kibernetinio saugumo, jaunimo, ekologinio ženklinimo ir institucinio prognozavimo. Į pastarąją grupę buvo pakviesti 4 buvę Prezidentai, o jos tikslas – sukurti institucines galimybes ateities studijoms valdymui pagerinti.

Ne mažiau svarbus yra visų „Congreso Futuro“ – svarbiausio mokslo sklaidos renginio Lotynų Amerikoje – versijų kuravimas ir planavimas. Šiais metais aprėpsime visus šalies regionus. Taip pat perkėlėme šį renginį į tarptautinį lygmenį ir pradėjome dirbti Argentinoje, Maroke ir Ispanijoje.

Šiais metais „Congreso Futuro en tu Comuna“ taip pat rengėme Paiguane, Kinta Normalyje, Pukone, Molinoje, Santa Kruse, Aisene ir kt. miestuose. Organizavome „Congreso Futuro“ jaunimui, taip pat vaikams ir paaugliams.

Dalyvavome pasauliniame Ateities komitetų iš 17 parlamentų aukščiausiojo lygio susitikime, o mūsų Ateities kongresas buvo laikomas oficialia jo veikla.

Galiausiai, visuomenės ir „Congreso Futuro“ pranešėjų dialogo ir apmąstymų kasdienėmis ir aktualiomis temomis pavyzdys yra 6 dalių ciklas „Tenemos un dilema“ (Turime dilemą).

Mūsų tikslas – numatyti energetikos, aplinkosaugos ar sveikatos problemas ir pasiūlyti moksliskai pagrįstus teisės aktus bei viešąją politiką, kad būtų galima spręsti pasaulinius ateities iššūkius, įgyvendinant bendros gerovės ir visų Čilės moterų ir vyrų gero gyvenimo viziją.

Pasaulio ateities komitetų draugai, šiandien susirinkę Lietuvoje į šį pasaulinį kongresą, galės susipažinti su 17-os ateities komitetų, veikiančių įvairiuose nacionaliniuose parlamentuose visame pasaulyje, veikla.

Asmeniškai jums pasakysiu, kad Ateities iššūkių komitetas yra teisėkūros komitetas. Tačiau jis taip pat rengia embleminius įstatymų projektus, pavyzdžiui, įstatymų, reglamentuojančių skaitmenines platformas ir dirbtinį intelektą, projektus, įstatymo, numatančio žmogaus vientisumo apsaugą nuo neurotechnologijų skvarbos, projektą arba įstatymo, palengvinančio mokslinius tyrimus farmakologiniais klausimais, šalia kitų klausimų, kuriuos mes svarstėme, kaip antai, žmogaus genomo apsauga, jo redagavimo reglamentavimas ir draudimas jį klonuoti, projektą.

Šiuo tikslu subūrėme 100 būsimųjų mūsų šalies lyderių. Ilgai dirbome, kad galėtume sukurti šį strateginį ateities gebėjimų projektą. Susitikome su keturiais buvusiais Respublikos Prezidentais: E. Frei, R. Lagos, Michelle Bachelet ir Sebastian Piñeros. Artimiausiomis dienomis susitiksime su prezidentu G. Boric ir pristatysime būtent šį pasiūlymą. Susitikome su įvairių ministerijų atstovais ir šis bendras darbas, kuriam vadovavo buvęs senatorius Sergio Bitar, ir du techniniai pakomitečiai, kuriems vadovavo dvi mokslų daktarės: Paula Aceituno, ir Paula Solar, padėjo mums suskirstyti svarstomus klausimus į atskiras grupes.

Mums pavyko sukurti didžiausią pasaulinį kritinio mąstymo apie pasaulio perspektyvą branduolį ir mums pavyko suformuluoti pasiūlymą, kuris bus pateiktas ir Respublikos Prezidentui, ir šiuo metu vykstančio steigiamojo proceso metu. Jau surengėme susitikimą su techniniu pakomitečiu, atsakingu už naujas institucijas.

Tačiau kartu su 1400 specialistų ir mokslininkų taip pat dirbome kurdami nacionalinę politiką įvairiose srityse: nacionalinę dirbtinio intelekto politiką, nacionalinę žaliojo vandenilio politiką, nacionalinę aviacijos ir kosmoso politiką ir kt. Tačiau ypač noriu pabrėžti vieną jų, kurią norėčiau aptarti. Ji susijusi su būtinybe įsteigti agentūrą, turinčią strateginę ateitį mūsų šalyje. Ko ši agentūra nori? Sekdami Suomijos pavyzdžiu, kur lankėmės 2006 m., įkūrėme Ateities iššūkių komitetą ir tokiu būdu siekėme rasti institucinę erdvę, kurioje užmegztume socialinį dialogą tarp įvairių veikėjų: pilietinės visuomenės, sprendimus priimančių subjektų, darbo pasaulio, darbo ir verslo vadovų, kad sukurtume kolektyvinį nacionalinį projektą, turintį vidutinės trukmės ir ilgalaikę perspektyvą. Turintį tapatybės jausmą ir leidžiantį mums, decentralizuojant priartinti sprendimų priėmimą prie žmonių, kad regioninės plėtros planai turėtų įpareigojantį dialogą su piliečiais matmenį, privalomumo aspektą, priklausymo pojūtį, kuris yra toks aktualus, bet taip pat kuriuose būtų suvokiama, kad reikia daugiau investuoti į mokslą ir technologijas, inovacijas ir žinias.

Kaip jau sakiau, ši Strateginė ateities agentūra siekia kurti geresnę Čilės ateitį. Šalys turi galimybių padaryti kokybinį ir kiekybinį šuolį savo vystymesi ir, žinoma, kaip lemiamą priemonę pasitelkusios pilietinę visuomenę, kad būtų dirbama iš apačios į viršų.

Panašiai siekiame telkti pasaulinį kritinį mąstymą apie perspektyvų modelius. Bendradarbiauome su Nacionaline Kongreso biblioteka ir nuotoliniu būdu bendravome su didžiausiais pasaulio specialistais ateities klausimais, pradedant buvusiais Suomijos Ministrais Pirmininkais ir baigiant Singapūro ateities specialistais, neskaitant kitų pasaulio šalių, kurios šia kryptimi deda nepaprastai svarbias pastangas.

Kadangi tokie komitetai, kaip antai mūsų Ateities iššūkių komitetas, yra naujos viešosios politikos kūrėjai ir pagrindiniai veikėjai, į šalies ir planetos vystymosi procesus žvelgiame holistiškai.

Šilčiausi linkėjimai kolegoms iš ateities komitetų, kurie šiandien yra Lietuvoje. Apgailestauju, kad dėl mūsų šalyje vykstančio steigiamojo proceso negalėjau atvykti. Raginu kiekvieną iš Jūsų ir toliau dirbti kartu ir suprasti, kad nors šiandienos iššūkiai yra globalūs, reikia atsižvelgti į kiekvienos šalies ypatumus. Šiandien Čilėje žengiame žingsnį į priekį, kad sukurtume naują institucinę tvarką, kuria siekiama telkti gebėjimus, susijusius su strategine ateitimi ir kuri prisidėtų prie šaliai reikalingo vystymosi.

Linkėjimai

Ateities iššūkių, mokslo, technologijų, inovacijų ir žinių komiteto pirmininkas Francisco Chahuán.